

CDA VOERENDAAL

Algemene beschouwingen begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026.

INLEIDING

Het jaar 2022 was, mijnheer de voorzitter, een verkiezingsjaar, waarbij het CDA haar 2 zetels in de gemeenteraad heeft behouden. Onze inzet was en is om bestuursverantwoordelijkheid te dragen in een brede coalitie. Deze coalitie kwam tot stand door samenwerking met Democraten Voerendaal en de PVDA. Onze CDA speerpunten werden meegenomen in het coalitieakkoord.

Het moet gezegd worden, mijnheer de voorzitter, in voorliggende begroting heeft het college al een groot deel van de speerpunten uit het coalitieakkoord 2022-2026 vertaald en laat hiermee zien dat de prioriteiten en ambities van Voerendaal de komende jaren tot uitvoering gebracht kunnen worden. Samen bouwen aan een sterk Voerendaal.

Wij spreken onze waardering uit naar de ambtelijke organisatie, die een toegankelijk en lezenswaardig begrotingsdocument heeft ontwikkelend, en voor al het voorbereidend werk. Het ambtelijk apparaat heeft gezorgd voor een leesbare begroting en de correcte beantwoording van de 187 vragen die naar aanleiding van de begroting schriftelijk werden gesteld door de fracties. Temeer daar er krapte is op de arbeidsmarkt en ook onze gemeente alle zeilen bij moet zetten om alle vacatures op het gemeentehuis in te vullen. Ook de toelichting op de begroting, georganiseerd als thema-avond door onze griffie vooraf aan de raadsconferentie was erg nuttig en wordt zeer gewaardeerd.

Kijkende naar het coalitieakkoord ligt er een document dat naar onze mening de toets der kritiek kan doorstaan. Gezien de kwalificatie van onze toezichthouder de Provincie Limburg en ook in vergelijking met andere gemeenten in Zuid Limburg.

Veiligheid

Het CDA Voerendaal heeft zich in de afgelopen jaren sterk gemaakt voor leefbare en veilige kernen. Burgers moeten zich veilig kunnen voelen in hun dorp. We waarderen de aandacht voor veiligheid door de inzet van Boa's en hopen dat door de versterkte aandacht voor criminele ondermijning de veiligheid ook op dit gebied toeneemt. De samenwerking in Parkstadverband helpt daarbij. Ook Parkstad breed moeten we duidelijke afspraken maken hoe we met veiligheid, criminaliteit en overlast moeten omgaan. Het kan niet zo zijn dat een

Gemeente een verbod instelt voor overlast van jeugd en dat de omliggende Gemeente hier de dupe van worden. Hier vragen we aandacht voor.

Economie:

Het is overduidelijk dat de ondernemingen te lijden hebben onder de naweeën van de Corona crisis. De energiecrisis en de torenhoge inflatie stellen de ondernemers voor grote uitdagingen. De eventuele instelling van het Noodfonds zal hen ondersteunen in de gezonde bedrijfsvoering. Dit Noodfonds is niet opgenomen in deze begroting 2023. In de raadsvergadering van 6 oktober jl. is door CDA en overige fracties raad breed aan het college verzocht om dit Noodfonds in het leven te roepen.

Agrarische sector

De agrarische sector is onmisbaar in het realiseren van ambities op het gebied van economie, klimaat, energie. Voedsel, gezondheid en een aantrekkelijk landschap. Ook aandacht voor de gezinsbedrijven en jonge ondernemers is aan de orde. Waarbij ontwikkelingsruimte aan de bedrijven mogelijk blijft. Als CDA maken we ons sterk voor ondernemerschap en dus ook voor de agrarische sector. Deze bezit in Voerendaal ruim 80% van onze totale gebiedsoppervlakte en is hiermee degene die het meeste zorgdraagt voor ons buitengebied. Daarom moeten we goed blijven samenwerken met bijv. de LLTB en aangrenzende gemeenten om de agrariërs hun werkzaamheden te kunnen laten uitvoeren. M.n. bij infrastructurele werken en de stikstof maatregelen is duidelijke communicatie nodig, goede afstemming vooraf en vooral kijken naar oplossingen van groot belang. Dit alles om de overlast voor onze inwoners te minimaliseren terwijl de agrariërs niet onnodig in hun bedrijfsvoering worden beperkt.

Cultureel erfgoed

Voerendaal is rijk aan cultureel erfgoed. Het cultureel erfgoed is ons DNA. Instandhouding van het cultureel erfgoed is van belang voor de identiteit, de ruimtelijke kwaliteit en de eigenheid van de gemeente en is tevens een belangrijke economische factor. De Kunradersteen als onderscheidend element in onze gebouwde omgeving speelt daarbij een grote rol. Daarom doet het ook ons goed dat men meer zichtbaar en leefbaar wil maken van het cultureel erfgoed om identiteit en eigen karakter te behouden en de economie te versterken. De restauratie van de Laurentiuskerk is daar een voorbeeld van. Het CDA zal initiatieven tot behoud en versterking van beeldbepalende en monumentale gebouwen binnen onze gemeente steeds positief waarderen.

Burgerparticipatie:

Wij vinden het van belang om inwoners de mogelijkheid te bieden om zelf de handschoen op te pakken en als overheid met partners samen op te trekken. We stimuleren burgerparticipatie en kiezen voor kernbudgetten. Hier horen overigens wel duidelijke kaders en afspraken aan de voorkant bij, om ook met dezelfde verwachtingen in te stappen. We ontwikkelen hiervoor een raamwerk dat richting geeft aan interactie tussen maatschappij en overheid: burgerparticipatie is hier een gangbare term voor, maar wij denken dat er meer nodig en mogelijk is. Het vermogen om zelf te ontdekken, leren en creëren staat voorop om de maatschappij van morgen vorm te geven; alleen zo kunnen alle inwoners meedoen en hun eigen invulling geven aan burgerschap. Om dit van jongs af aan mee te geven, bestaan

verschillende mogelijkheden, te denken aan het instellen van een jeugdlintje, het voortzetten van het jeugdpanel en kijken naar onderwijsmogelijkheden rondom het thema burgerschap. In het collegeprogramma zien we dat er een start gemaakt wordt. Als CDA, meneer de voorzitter, vinden we belangrijk dat Burgerparticipatie als manier van werken om in contact te zijn met de omgeving en aan (wederzijds) draagvlak te bouwen.

Toerisme:

Het CDA vindt het toerisme een belangrijke sector die kan bijdragen aan de vitaliteit van Voerendaal. Wij willen dan ook toeristisch-recreatieve ontwikkelingen stimuleren en faciliteren die inspelen op de identiteit van Voerendaal: het Romeins verleden, het beleven van de natuur, het panoramalandschap, de wijnbouw en fruitteelt, het beleefbaar maken van monumenten. Daarnaast zullen wij nieuwe initiatieven voor kwalitatief onderscheidende vormen van verblijfsaccommodaties ondersteunen.

Een aantrekkelijk routenetwerk voor wandelaars en fietsers met attractieve start- en rustpunten en goede verbindingen met Parkstad en het Heuvelland is van toegevoegde waarde voor de recreanten in onze regio. De realisatie van het Landschapspark Land van Kalk wordt door het CDA ten volle onderschreven als een uniek plan om aan te sluiten bij de succesvolle ontwikkeling van het toerisme in onze regio. Bezoekers kunnen ons buitengebied binnenkomen bij een “poort” met een natuurtransferium, waar de auto wordt geparkeerd en van daaruit het gebied op een milieuvriendelijke manier wordt verkend.

Onderwijs:

Door te investeren in de scholen zowel in Klimmen, Voerendaal, Ransdaal als in Ubachsberg bieden we een gezonde schoolomgeving voor kinderen en versterken wij de leefomgeving in deze kernen. Wij zijn in ieder geval verheugd dat er voorlopig voldoende kinderen in de kernen zijn om de scholen open te houden.

Sport, cultuur en recreatie:

Het zomerfestival heeft zijn waarde bewezen en geeft de veelzijdigheid van onze gemeente, qua verenigingsleven maar ook qua landschap weer. Het blijven ondersteunen van de stichting Zomerfestival is van grote waarde. Andere zeer gewaardeerde culturele evenementen die we willen behouden, zijn onze schuttersfeesten en de uitvoeringen van onze harmonieën en fanfares.

We zien dat Voerendaal steeds meer op de kaart komt te staan. De gemeente staat hoog op de ranglijst van aantrekkelijke gemeente om in te wonen. Ten aanzien van recreatie staat Voerendaal ook goed op de kaart en weten de bezoekers Voerendaal te bereiken per fiets, openbaar vervoer of met de auto. Het land van kalk is een begrip geworden voor de bezoekers.

Sociaal Domein:

Jeugdzorg:

Het CDA vindt het belangrijk dat er genoeg, goede en betaalbare jeugdzorg geboden blijft. We zijn blij dat de samenwerking met Jens gecontinueerd wordt. Nieuwe uitvoerings- en samenwerkingsafspraken voor meerder jaren kunnen vastgelegd worden. Zodoende kan

men het faciliteren en ondersteunen van gezinnen met kinderen blijven ondersteunen zodat ieder kind de kans krijgt die het verdient en de ouders geholpen worden.

Wmo en Beschermd Wonen:

Ook wordt er aandacht besteed aan beschermd wonen. Beschermd wonen wordt in Parkstad aangeboden in verschillende varianten met begeleiding op maat en evenredig verspreid over de regio. Ook Voerendaal doet daar aan mee en heeft de taak gekregen om 1 Skaeve Huse te organiseren binnen de gemeentegrenzen. In samenwerking met Simpelveld zullen 2 Skaeve Huse worden gerealiseerd. Belangrijk is de inwoners en buurtbewoners van de locatie goed mee te nemen. Burgerparticipatie is bij dergelijke projecten van groot belang om draagvlak en acceptatie te bereiken.

Ontmoeting:

Voor de ouderen vinden we het belangrijk dat een doorontwikkeling plaatsvindt in de burgerijen. Faciliteren en ondersteunen van een centrale laagdrempelige ontmoetingsplaats binnen alle kernen in het Voerendaalse waar ook een activiteitenaanbod voor de verschillende doelgroepen plaats kan vinden.

Open Club:

We hebben ruimte om te investeren zoals in de Open Club, waarbij ook woningen gerealiseerd kunnen worden. Voerendaal kan haar taken op het sociaal domein meer dan behoorlijk uitvoeren.

Armoede en Schuldhulpverlening:

Het zijn ook voor burgers moeilijke tijden. We verwachten toenemende armoede en schuldenproblematiek door de hoge kosten van energie en levensonderhoud. Ook hier hopen we dat het in te stellen noodfonds helpt de zorgen te verminderen.

De herziene nota armoedebeleid geeft richting aan implementatie en uitvoering.

Vluchtelingen:

De taken op het gebied van statushouders en vluchtelingen stellen onze gemeente voor een uitdaging. Ambtenaren die hierdoor extra worden belast verdienen een bijzonder woord van waardering.

Mantelzorg en Vrijwilligers:

Aandacht voor mantelzorgondersteuning en vrijwilligerswerk is voor het CDA belangrijk. Zonder hen is veel zorg en ondersteuning niet mogelijk.

Volksgezondheid en milieu:

Wij juichen sportstimulering voor jong en oud zeer toe. Dankzij onze goede infrastructuur zijn er daartoe volop mogelijkheden in onze gemeente. Tijdens de coronatijd hebben we veel ingeleverd ten aanzien van verenigingsleven en het samenzijn. Het is daarom van essentieel belang dat we het vitale verenigingsleven in de gemeente Voerendaal in stand houden en versterken. Het is fijn te zien dat de Gemeente Voerendaal een verenigingsondersteuner heeft die daar een rol van betekenis in kan spelen. Verder vragen we uiteraard aandacht voor de energiecrisis die een behoorlijke impact heeft op verenigingen met een

accommodatie. We pleiten ervoor dat de gemeente adequate maatregelen neemt om zorg te dragen dat deze verenigingen hun hoofd boven water kunnen houden.

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing:

De gemeente Voerendaal is primair een woongemeente. Het CDA wil dat de ouder wordende inwoner zo goed mogelijk zelfstandig kan blijven wonen. Verder zien we, door veranderde economische omstandigheden en de krapte op de woningmarkt, dat in Voerendaal een passend aanbod voor de nieuwe starters onder druk staat. Daarom zijn we blij dat de gemeente een Masterplan Wonen wil opstellen waarin ontwikkellocaties in kaart worden gebracht en een strategie wordt opgesteld zodat de complexe opgaven op de woningmarkt aangepakt kunnen worden. De regionale woonvisie 2023-2028 moet nog vastgesteld worden. We willen dat ons dorp een aantrekkelijke woongemeente is voor jong en oud.

We zijn verder verheugd dat de Open Club in een fase beland is waarbij de eerste schop in de grond gezet kan worden. Dit integraal project, belangrijk voor de kern Klimmen, zorgt ook voor de vitaliteit en het bevorderen van de leefbaarheid binnen deze kern.

Duurzaamheid:

Nu we geconfronteerd worden met stijgende energieprijzen wordt eens te meer duidelijk dat we werk moeten maken van de warmte- en energietransitie. De verenigingen krijgen het steeds moeilijker, zowel voor gebruik van een accommodatie van de gemeente Voerendaal als het huren van een ruimte bij een ondernemer. De kosten zullen stijgen. We vragen een goede samenwerking tussen de portefeuillehouders die hun verantwoordelijkheid hebben voor Accommodaties, Duurzaamheid en Verenigingen. Immers samen gaan we voor een sterk en duurzaam Voerendaal.

Financieel beleid

Het is, als we het over onzekere tijden hebben mijnheer de voorzitter, te prijzen dat het college een sluitende begroting 2023 heeft gepresenteerd waarbij de meerjarige doorkijk 2024 – 2026 de eerste jaren ook nog overschotten vertoont. De onzekerheid rondom het gemeentefonds en de hoge inflatie maakt dat we onze middelen behoedzaam inzetten, met name voor de periode na 2025.

Tot Slot

Op basis van de voorliggende financiële stukken kunnen we de opgave naar onze mening goed aan. Het CDA heeft alle vertrouwen in de uitvoering van de programmabegroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026 incl. het financieel dekkingsplan.

Namens de **CDA** fractie

Wim Keulen, raadslid

Theo van Oppen, fractievoorzitter

10-11-2022